

ŠKRAT

„ŠKRAT“ vsako prvo in tretjo soboto
V meseci vsakem razlil bo togoto.

„ŠKRAT“ stane vse leto 3 gld., pola
leta 1 gld. 50 kr., četrt leta 80 kr.

V Ljubljani, dne 18. julija 1885.

Številka 12. — Tečaj III.

Naročnina in reklamacije naj se pošiljajo
upravnistvu, spisi pa urednistvu v „Na-
rodno Tiskarno“ v Ljubljani.

Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.

Vaške slike.

Vsi ga radi pijó.

(Konec.)

Stehanko pomiré te besede in ko ji mož jame pripovedovati, da je dobro prodal borovce — pri tem ji tajno namežika — uteši se popolnoma in kmalu sedi mogočno za mizo, pridno zvrča kozarčke in mamlja beli kruh. Od začetka sicer le pokuša žganjče in pači obraz, kakor bi ga še ne bila nikdar pila, kmalu pozabi preteklost, vedno bolj se rdeči in potiska robec nazad. Možaki govóré še v jedno mer o borovcih, Stehanka in Gobarica pa govórita o „ženskem vprašanji“ ter se druga drugi opravičujeti, kako je umazana, kaj je delala, kakšno krilo je katera imela novo v nedeljo itd. Janezek pa jé in pije in poslušá.

Čez kake pol ure pokuka četrti ud Stehanove družine v izbo — hči Lenka, ki sramežljivo pokliče mater pri na pol odprtih durih: „Mati, pojdite no domov, kruh se bode sežgal v peči!“ Potem hoče naglo oditi, a zgovorna krčmarica jo privabi v izbo in sili s pijačo. Sramežljivo poveša na videz oči mlado dekle, a kadar ji steče žganjče po grlu, tedaj je vsa drugačna. Ne brani se ga in tri kozarčke izpije po vrsti.

„E, le izpij ga, le, Lenka, saj si ga zaslužila; ne bode ti škodil, ta-le je dober!“ prigovarja ji mati, ki že jako medleno gleda.

Ko dekle mater še jedenkrat opomeni, vzdigne se Stehanka, prej tako jezna, zdaj pa tako pohlevna. Malo izpodletuje ji, pa nič ne dé.

„Vse na božjo čast! — — Tako malo se že vidi — —“ brblja trda žena odhajaje s hčerjo domov.

„No, štor, ti bodeš pa še vedno tu le sedel!“ — pravi sestra odhajaje mlajšemu bratcu, ki je postal ves bakrenast. Ta opomin predrami fanta iz njegove bujne domišljije ter prileze počasi izza polite mize.

„Janezek, le pojdi domov, pa konju daj klajo mrve in napoji ga! Jaz pridem koj, da še to le izpijemo.“ Tako spravi Stehan malčka domov, a liter je bil kmalu zopet poln.

„Gobar, kaj gobe namakaš v žganji, da je tako rumeno? Od kod pa ima to barvo?“ vprašuje Stehan, norčujé se in mežika Vragometu, ki vedno bolj kima proti mizi. „Pa vender ga vsak rad pije! Kako je naša ona iztegovala prej vrat in so togotila, kakor hitro pa si ji napil, minolo jo je“ — — Še bil bi govoril dalje, da se niso naglo odprle duri in Lenka stopi noter.

„Oče, pojdite no vender domov, materi je nekaj slabo.“

„Na, Lenka, to le še izpij, potem pa greva!“ pomiruje Stehan dekle in

mane si roki, kakor bi ga zeblo. Deva izprazni naglo kozarec in še jedenkrat proseč oço, da gre, izgine iz hiše.

„Babnica se ga je malo preveč navlekla, ker ni vajena take pijače; nič družega ni. Jutri bode pa dobra,“ godrnja Stehan, vstajaje izza mize. Vragomet je zaspal pri mizi, Gobar dremlje pri peči, krčmarica se je pa zarila med cunje za pečo.

„Nalezel sem se ga kakor berač mraza — — Nikoli ne morem dosti Boga prehvaliti, ker nam je tako dober — — Gobar! poravnali se bodemo že jutri, danes je vse oblačno!“ S temi besedami se Stehan skobaca iz hiše.

„E, kaj tisto!“ odgovarja mu krčmar in hiti zapirat vrata: kmalu potem je vse tiho — —

Taki so!

Máležev.

Vzdih narodnjaka zdravnika

po predlaganji dr. Keesbacherja za vladnega svetovalca in zdravstvenega deželnega referenta za Kranjsko.

Slep je, kdor se s slovenščino ukvarja;
Tujec vsak mu osle kaže,
Slovcu vedno sreča laže,
On živi, umrje brez denarja!

Samomor.

Mladi Slavko preiskreno
Ljubil je prelepo Cveto,
Ki ima srce ledeno.
In zastonj je celo leto
Za ljubezen njeno prosil,
Za njo srčne muke nosil;
Nič mu pomagalo ni.

Cveta ni se omečila,
Ni ljubezni vračevala;
Proč ga vedno je podila
In v obraz se mu smejala,
Djala mu, če je rotil se
Za ljubezen nje solzil se:
Beži mi izpred oči!

„Da, za večno hočem iti
Izpred tebe, o nemila!
V smrti hočem mir dobiti,
Druzega mi ni zdravila!“
In odide brez pozdrava;
Sem ter tje v obupu tava,
Ki ga v samomor podi.

Pa potegne si bodalo,
Ojstro iz nožnice jeklo.
„Zdaj trpljenje bo se kmalo —
Reče — mi s krvjo izteklo.“
Pa poskusi le ojstrico,
Spet potisne je v nožnico,
Kjer „le mirno naj tiči!“

Drugi dan je zopet Cveto
Prosil za ljubezen njeno,
Kot nikdár prej, tako vneto,
Tako strastno in ognjeno. —
Cveta, mila deva, krasna
Kakor polna luna jasna,
Več ni rekla naj beži.

Koštrun.

LISTEK.

Iz Rudolfovega, koncem junija *).

Kakor morska kača ali pa Mahničevi dodatki v „Slovencu“, vleče se dokazovanje v časniku kranjskih opričnikov, da je dolenska volitev postavna. In človek se mora kar čuditi veliki temeljitosti v teh člankih. Navada je vse, duh zakona pa nič, tako stoji zapisano v najnovejšem dnevniku in poleg tega tudi temeljito dokazano.

Bog ve, kaj nam bo še povedal ta najnovejši Salomon, na vse zadnje bode še tat prost kazni, ako bode kradel več let, ne da bi ga bili zasačili, le dokazati

*) Zakasnjeno.

bode moral, da se že več let z vspehom s tem poslom bavi. Temu pa nikakor ne bode kriva kranjska deželna vlada, nego le navada, ki utegne tako še nam preglavice delati: Bog ve, kake posledice se še utegnejo iz tega izviti.

Časa pa imajo pri deželni vladi, — hotel sem reči: pri „Kolodvorskem butlji“, da preštudirajo vse mogoče volilne rede in naštevajo vse mogoče in nemogoče, resnične in neresnične slučaje za gosp. Šukljeta. Več ko polovica uradnikov, hoteli smo reči urednikov, je tedaj preveč, ki se s tem bavijo. Mi mislimo, da se bodo vsi ti uredniki potem postavili v pokoj. Najbrž bi bili sedaj vsi ti ljudje brez dela in zaslužka, ko bi prof. Šukljeta in njegove volitve ne bilo.

Sicer pa moramo reči, da Kranjska dežela napreduje. Dobili smo pobalinstvo, kar še dozdej nismo imeli. Gotovo, da bode stvar še dalje napredovala, da ne bode ostalo pri samih insultih, ampak bode prišlo še do boja. Kmalu bomo brali jednaka poročila iz volišča, kakor s poslednjega turškoruskega bojišča: 3 mrtvi, 8 ranjenih, ali pa z volišča na Ogerskem.

Pogovor nemčurk.

„Kistihont, Pepi! Ali si bila sinoči v kazini na turnarski veselici?“ vpraša priletna, a vsled na debelo namazanih barv po obrazu, neskončno mlada in lepa nobel ženica.

„Seveda sem bila,“ odgovori nagovorjena, bilki jednaka, kot sraka nališpana „punca“.

„Kako se ti je pa kaj dopadlo? Ali si bila tudi ti kaj naudušena za naše turnarčke?“

„Kaj ne bi bila! Saj so to fantje, da malo takih, posebno kadar je kaj za „darmo“, pohvali jih Pepi. „Res prav prijetno bi bilo, ko bi nam ti vražji Slovenci ne krhali veselja. Pa kaj, saj jih je pa tudi naš Garibolditov Tone prav po vitežki naklestil.“

„To je bilo izvrstno! Potem jih je pa še policija pobrala ter odpeljala v luknjo. Garibolditov Tone pa bode dobil — tako sem slišala — križec za hrabro vedenje in za taktno bitje po glavah.“

„Oh, da bi bila skoro zopet katera turnarska veselica v kazini! To je izvrstno! To je veselje!“ veseli se Pepi ter ploska z rokama po suhih kolenih.

„Res, tudi jaz teško čakam take veselice, vendar bi pa bilo dobro, da bi

ne nabirali zopet za kake trakove, kajti zadnjič sem se preveč zadolžila,“ pritrjuje suhljata goska svoji namazani prijateljici. „Saj sem tudi tebi še dva goldinarja dolžna, katere si mi posodila, ko sve zlagale za trakove.“

„Že dobro, saj se ne mudi. Veš, Pepi, jaz sem opeharila svojega moža za petak, na kar ne bode tako z lahka prišel, ker sem ga uvrstila med razne stroške. Omoži se Pepi in potem si bodeš tudi ti lahko kaj pridobila.“

„Omožila bi se že, toda katerega bi jaz rada vzela, me ne mara, katerega pa jaz ne maram, pa tudi on zame ne mara. Tako je; pa saj tudi samica lahko včasih kaj staknem. Ravno danes sem poslala — pa ne smeš nobeni povedati — vsa svoja spodnja krila v zastavljavnico in upam, da bode postrešček takoj prišel, potem pa lahko tebi takoj vrnem.“

„Imaš prav! Po leti je tako vse, kar mora človek prenašati pod zgornjo obleko, preveč. Da je le malo našopirjeno, pa je „vse dobro!“

„Poštrešček že gre!“

„Kistihont knedel Frau! Več nisem dobil na perilo v zastavljavnici kot jeden goldinar, ker je bilo že vse razdrapano!“ pripoveduje prišedši postrešček, ter izroči slabovoljni goski goldinar in pa listek.

„Ljuba Lizi! Potrpeti bodeš mogla še nekaj dni za posojeno. Saj si sama videla, kako je!“

„Že dobro Pepi!“

„Kistihont Lizi!“

Dvoboj.

„Prisegla zvestobo je meni samo!“
„Le meni, lažnjivec!“ „Na dvoboj za to!“

Deset sta korakov si narazen stala,
Da bi za Adelino čast se streljala.

Pripravljeno bilo je vse za pobjo,
Kar pravi Antonio: „Silvio, stoj!“

„Zakaj sva se neki streljati hotela?
Ni zvesta obema enako Adela?“

Adela ne daleč zapazita proč,
Ko Pavlu dajala poljubek je vroč. —

In roke dvobojnika sta si podala,
Po zvesti Adeli več nista vprašala.

Koštrun.

Vzgladni oče.

Bajsov Tomaž je imel sina Janeza, Janez pa je imel očeta Tomaža. Oba sta ga rada pila, seveda, po noči, po dnevi pa sta krpala stare „škarpe“ in napravila včasih tudi kake nove, toda le redko, jako redko.

Oče Tomaž se ni nikoli črevljarstva učil, sin Janez pa se je naučil od očeta Tomaža in tako sta pošteno živela v miru in slogi, ako se nista prepirala. Prepirala sta se pa tudi le malo, kajti nobeden izmed njiju ni imel prav urnega jezika in tudi ne zbranih misli in besed. Uzrok temu pa je bil, da sta se tem pogosteje pretepala, kar pa omenimo le tako mimogrede, ker to ni Bog vedi kaj posebnega, saj se pripeti kaj enakega često celo v omikanih krogih. — Povedati pa moramo mej drugim, da sta tudi le malokedaj skupaj popivala. Vsak za se sta se potikala od krčme do krčme, proti jutru pa sta prikrevsala domu, vinjena vsak za dva.

Lehko bi vam našteli in popisali vse njihino življenje in nehanje in dovolj bi bilo zanimivega in kratkočasnega za vsakega; vendar pa ne mislimo voditi čestitih bralcev po zadublih krčmah, katera sta navadno obiskavala, temveč navesti hočemo samo jeden dogodek vzglednega očeta Tomaža in poslušnega sinka Janeza.

Bilo je pozno po noči. Ako se ne motim, odbila je celo že druga ura. Luna se je skrila za oblake in gosta tema je ležala po mestu. Tedaj pa je vzgladni oče Tomaž prikrevsal — vinjen, seveda — domu.

Brez vspeha se je trudil odpreti večna vrata. Dasi je imel ključ pri sebi, vendar se mu ni posrečilo priti na gorko. — Omeniti moramo, da je bilo po zimi. Dolgo je razgrajal okolu hiše, a nihče se ga ni usmilil, da bi mu odprl. Ves razdražen in srdit je sedel naposled na hišni prag, podpiraje si z rokama težko glavo.

Tako je čakal jutra, pa ga ni dočkal.

Komaj je presedel oče Tomaž kake pol ure, premišljuječ svoj neprijetni položaj, na pragu, ko pripoje poslušni sin Janezek — tudi vinjen — pred hišo, ter presenečen opazuje očeta.

„Oče, oče! Kaj pa prezebujete tu na pragu?“ vprašal je skrbno Janez, pripognivši se k očetu. Oče pa je molčal in molčal.

„Oče! Pa saj niste že zmrznili?“ nadaljuje sin ter prime očeta za ramo.

„Pusti me pri miru, ponočnjak! za-jezi se oče Tomaž ter sune Janeza od sebe. Poberi se mi in hodi, kjer si do sedaj hodil. Za take pijance ni prostora v moji hiši.“ Janez je molčal, obrnil se ter odšel hladnokrvno prepevaje:

Nikol' ne bom pozabil,
Očeta svojega,
Ki zmeraj mi je pravil,
Oj sin, le piva ga! itd.

Trdo je bilo na pragu in mrz. To pa je očeta Tomaža začelo skrbeti, kajti do jutra je bilo še precej dolgo. Takoj se mu potolaži razburjenost in jeza, ko na vse to pomisli, in mehko in ljubeznjivo začel je klicati za sinom:

„Janez! Janez! Kam pa greš?“

„K Brkaču, kjer sem bil do sedaj!“

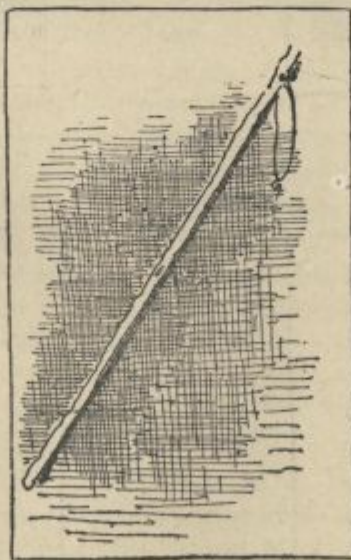
„Ali ima dobro pivo?“ vprašaje nadalje pomirjen oče Tomaž.

„Izvrstno!“

„Počakaj, Janez! Grem tudi jaz.“

In skupaj sta šla in skupaj sta pila do jutra. Zjutraj pa sta se majala počasi in težkih nog proti domu.

To pa ni bilo prvič in tudi ne zadnjič; tako se je ponavljalo teden za tednom. Kadar je bil evenk, tedaj je bila tudi pijača, kadar pa ni bilo niti evenka niti pijače, tedaj je bil pa pretep.

Grb viteza Gariboldija.

ŠKRATOGRAMI.

Novomesto. Dr. Slanec in Mader sta bila nagrajena za postavno in taktno postopanje za dolenskih volitev. — Mo-

rebiti bode še tudi kdo drugi odlikovan za jednake zasluge.

Dunaj. Zwiirn še ni do zdaj nič pametnega učinil v svojem življenji, pač pa jo je pogodil, da je ostal trden Nemeec, saj Slovenci tudi ne morejo biti z vsakim zadovoljni.

Trst. Nič novega. Italijani poparjeni in teško, da bi še kedaj okrevali.

POGOVORI.

Gospodar (slugi): „Jože, pokliči me jutri zjutraj ob štirih, kajti ob petih bodem odpotoval.“

Sluga: „Bodem že; samo prosim, da mi pozvonite.“

Gospodar (slugi): „Janez! Pojdi v gledališče ter mi prinesi šest sedežev v parterji.“

Sluga: „Ne vem, če jih bodem mogel nesti; vzel bodem raje voziček seboj.“

A.: „Priatelj, kako pa, da pozdravljaš zastavljavničnega oskrbnika? Sta li kaj znana?“

B.: „Ne, znana nisva. Pozdravljam ga pa iz hvaležnosti, ker mi slednjo noč straži obleko in uro, da mi je nihče ne izmakne.“

DROBIŽ.

„RESNI GLASOVI“,
nov slovensk političen list,
bode izhajal po dvakrat na mesec in sicer le tako dolgo, da izvrši svoj program, — po programu ples in prosta zabava.

M u h i.

Po leti pritiska vročina
In muhe tedaj se množé,
Pred njimi trpi še živina,
Kaj ne bi trpeli ljudjé.

A zima jih mrzla prežene.
(Nihče po njih vprašal še ni!)
Tedaj, ko ni muhe nobene,
Pa škrat se še vedno smeji.

„Ali ni nič nakaznic za „Škrata“?“

Ljubljanska „Kulturträgerja“.

Visoka služba.

Utopljavec.

A.: „Želite, da Vam lase žgem?“
B.: „Prosim! Ako mogoče“.

A.: „Ali mi je frak dosti dolg?“
B.: „Frak je dolg, a Vaš dolg je še daljši.“